

Беззең студент йылдары

Беззең студент йылдары

Туймазы педагогика колледжының Туған телдәр бүлеге гәзите

Ноябрь № 8, 2011 йыл

Яңылыктар

Республика көнө

Республика көнө – ул илен яраткан илебез улдары өсөн оло байрам. Был байрам беззең колледжда йыл да үткөрелә. Бына быйыл да, матур шигри юлдар менән башланып китте Башкортостандың тыуған көнөнә арналған кисәбез. Кисәнәң тәүге өлөшөндә котлау өсөн һүз колледж директоры Казаков А.М. бирелде. Артабан ифрат тәрән йөкмәтке, күнелдәрзе әсир итерлек сихри мондары менән сығыш яһанылар колледжыбыздың патриотик рухлы студенттары. Бигерәк тә 32-се төркөм студенты Алмаздың йырзарын тамашасылар яратып тыңланылар. Шулай ук 42-се төркөм кыззлары Ә.Йәмәлиева һәм А.Исхакованың бейеүзәре күнелдәрзе дәртләнדרеп ебәрзе. Кисәлә милләттәр дуслығы тураһында һүз барзы. I курс студенты үзе сығарған Тукайға бағышлаган шигырын укып ишеттерзе. Бына ошондай матур йыр-мондарға уралып Башкортостандың тыуған көнөнә арналған кисә үтеп тә китте.

Мырзағолова Т. 42-се төркөм студенты

Ололарға - оло хөрмәт

Октябрь башында республикабызға Ололар көнө билдәләнә. Беззең колледжда ла был байрамды билдәләп үтеү йолаға әйләнеп китте. 52-се төркөм, уларзың кураторзлары Гөлнара Яхъя кызы етәкселегендә кисәнә үткәрзе. Унда оло инәй-бабайзар сакрылды. Уларзың зур хезмәттәре, беззең өсөн, киләсәк быуын өсөн эшлөгән эштәре лайыклы баһаға эйә. Байрам кисәһендәге бөтә матур һүззәр оло инәй һәм ағайзарға бағышланды. Байрамды И.Мөтиғилуна менән Г. Ибатуллина алып барзы. Студенттар үззәренәң иң изге теләктәрен йыр-бейеүгә бәйләп еткерзеләр. Алсу һәм Диана Муллағалиналар, М.Гәлимов, А.Зәйзуллин, 52-се төркөм студенттарының йырзарын тамашасылар ихлас күнелдән кабул иттеләр. Г.Мөфтәхова һәм Г.Зәйнуллина, А.Исхакова бейеүзәре күнелдәргә дәрт һәм көс өстәнә. Ололарға кызыклы һораузар бирелеп бик йәнле һөйләшеү үткөрелде. Ысынлап та, уларзан бик күп фәһем һәм тәжрибә алып була.Ә кисә һуңынан кунактарзы йылы сәй менән һыйланылар. Был кисәнән бөтәһе лә көнәгәт калдылар.

Һынау дәрестәре башланды...

Быйыл 4-се курс студенттары Туймазы калаһының 6-сы һанлы мәктәптә практика үтә башланылар. Бер-нисә һынау дәрестәре үткәргәс, без уларзың алған тәһсираттары менән уртаклашырға булдык һәм бер-нисә һорау биреп үттек. Студенттарзың бөтәһенә лә тиерлек уҡытыусы эше окшаған. Шулай за кайһы берәүзәргә оло кластарза дәрес үткәреүе ауырырак булып, бәләкәйзәргә еңел бирелһә, кайһыларына киреһенсә. Ә бына Хәйертдинова Зөлфиәгә һынау дәрестәре окшаған: “Миңә дәрестәр үткәреүе, балалар менән аралашыуы окшаны. Улар теманы аңлап яуап биреп ултырһалар дәрес күңелле үтә. Балалар тыңламаһалар дәрес үткәреүе бик ауыр. Мин был практиканан күп нәмәгә өйрәндем һәм артабан да булған етешһезлектәремдә бөтөрөргә тырышам”. Студенттар араһында төшөнкөлөккә бирелгәндәр юк. Методист һәм уҡытыусы кәңәштәренә таянып дәрестәрен кызыклы, бай йөкмәткеле итеп үткәреүзәрен дауам итәләр. Уларға артабан да ижади уңыштыр теләп калабыз.

Моратшина Ләлә, 42-се төркөм

Хәтер кисәһе...

Туймазы районында тыуып-үскән әзәби тәнкитсе, әзәбиәт белгесе булған С.Ғ. Сафуановка бағышланған хәтер кисәһе безең колледжда үтте. Әзипкә быйыл 80 йәш тулған булып ине. Кисәгә уның кәләмдәштәре, журналистар, әзәбиәт һөйүселәр, кәрзәштәре, туғандары килде. Әзип тураһында йылы һүзәр, иҫтәлектәр һөйләһелде. С.Сафуановтың дуһтары Кәзим Аралбай, Сабир Шәрипов, Марис Нәзиров үззәренәң шиғырзарын уқынылар, бергә булған вақыттарын иҫкә төшөрөп, уй-кисерештәре менән уртаклаштылар. Каланың үзәк-ара китапханаһы етәксеһе Әлфиә Кәйдүс кызы, Педагогия колледжының башкорт теле уқытыусыһы Гөлһара Яхъя кызы, 3-се мәктәптең татар теле уқытыусыһы, татар теле уқытыусыларының методик берләшмәһе етәксеһе Розалиә Рәис кызы С.Сафуанов тураһында бик матур докладтыры менән сығыш яһанылар. Килгән кунактарға колледж һый-хөрмөт күрһәттә: икмәк-тоз менән каршы алып, йылы сәй зә әсерзеләр. Китапханаға инеп яңы китаптар бүләк итеп сыктылар. Йыл һайын колледжда төрлө языусылар менән оһрашыулар булып тора. Был оһрашыу за безгә окшаны һәм оһондай кисәләр ойоһторолоп, оло әзиптәребеззә онотмаһалар ине тигән теләктә калабыз.

Беззең бүлек студенттарына Укытыусылар көнөндө укытып карау мөмкинселеге бирелде. Улар төрлөхө төрлө фəндəрзəн студенттар менəн эшлəп каранылар һəм улар үззəренəн тəьсəрəттəры менəн уртаклашалар.

Ишинбаева Людмила: Укытыусы элек-электəн зур роль уйнаған. Уның һөнəре еңелдəн түгел. Был кеше түземле, һəбарған дисциплинаны белгəн кеше. Укытыусы булыу бик еңел тизэр, кырман карағанда ғына шулай күренəлєр ул. Лəкин иртəн мəктəпкə барып, белемен балаларға дөрөс итеп еткерєу, иртəндəн кискə тиклем эшлəу, кайтып тағы ла дəфтрзэрзє тикшєрєу, план-конспкт язу... Уның янында ғайлə лə бар бит əле. Бик ауыр эш ошо якшы кешелəргə тура килə. 5 октябрь кəндə беззең педагогика колледжында байрам булды. Без зə укытыусыларзы котланык. Студенттар үззəрє ошо кəндə дəрес бирзелəр. Мин III курс, “Туған тел һəм əзəбиəт” бүлегендə укыған төркөмдə стилистика менəн каллиграфия дəрестəрен алып барзым. Стилистика дəресендə без М.Кəримдєн шиғырзəрына анализ эшлəнєк. Каллиграфияла укыусылар менəн беренсє төркөм хəрефтəрен үттек. Миңə бик тə окшаны студенттар менəн эшлəу. Ошо кəндə үземдє укытыусы итеп тойзом. Лəкин укыусыларға белем бирєу өсөн, үзєбєзгə күбєрəк укырға, үзєбєззєн əзəбиəтєбєззє тəрəнєрəк өйрəнєргə кəрəк. Мин укытыусыларға бик рəхмəтлемен. Уларға түземлек, тазалык, озон ғүмєр телəйєм. Зур рəхмəт!

Хəмизуллина Динара: Укытыусы һөнəре — ул иң кəрəклє, иң гүзəл, шул ук вакытта бик ауыр за, катмарлы ла һəм яуаплы һөнəрзэрзєн беренсє.. Укытыусылар туған телебєзгə карата һөйөү, миллəткə ихтирам уяталар. Укытыусы булыу — ул минєн бала сак хыялым. Бала килеш кенə күңелемдə “Укытыусы булам”, - тигən уй яралды. Əлегє вакытта мин оло талпыныу менəн ошо хыялыма ашкынып барам. Бына укытыусылар көнө лə үтеп китте. Был кəндə беззең колледжда дəрестəрзє үз һөнəренə ирешєүсє студенттар алып барзы. Улар араһында мин дə булдым. Туған тел бүлегендə укып йөрөүсє 22-сє, 32-сє төркөм студенттарында башкорт теле дəресен алып барзым. Улар менəн аралашыуы миңə кыйынлыктар килтермəнє. Студенттар шаулашмайынса, тыныс кына минєн аңлаткандарымды тыңлап ултырзылар. Азак без бергəлəшєп практик эштəр башкарзык. Партə артында һынап та, яратып та,

кызыкһынып та төбөлгən студенттарға карап, башымда төрлө уйзар килєп тызуы. Ошо минуттарза мин үземдє ысын укытыусы итеп тойзом. Миндə укытыусыға хас сифаттар уянды. Быға тиклем ошо һөнəрзєн зур яуаплылык, оло сабырлык талап иткəнєн аңлап етмəгən булғанмын икən. Ə хəзєр индє укыусылар алдында үзєндє нисек тоторға, уларға вакытында ярзам итергə, сабыр булырға кəрəклєгєн аңланым. Үземə кəрəклє, файзалы мəғлүмəттəр алдым. һəм килəсəктə укыуымды якшы ғына билдəлəргə тамамлап, кулыма диплом алып, якты, матур мəктəптə балалар алдына басып тороуыма, ауырлыктар алдында базамай, һəр сак тик алға ынтылырға тигən өмөттə калам.

Камалетдинова Гөлнəз: Укытыусылар көнөндə беззең Туймазы педагогика колледжында укытыусыларға ял бирелде. һəм укытыусылар урынында IV, V курс студенттары дəрес бирєп йөрөнөлəр. Шулар араһында мин дə бар инем. Ул кəндə мин социалогия укытыусыһы Дилə Фəүзи кызы урынында үзєбєззєн 42-сє төркөмдə дəрес алып барзым. Дəрес үткəрєү миңə окшаны. Иң башта кем юклығын тикшєрєп үттем, унан һуң яңы темаға конспект яззырзым. Бер дəрес шулай итеп үтеп тə китте. Матур беренсє дəрес хəтирəлəрє гєнə калды.

Минәң йәйге каникулым

Июнь айының азактарында һуңғы имтиханымды тапшырып бөткәс, йәйге каникулға, үземдәң тыуып-үскән ауылыма — Моразымға кайтырға сыктым. Ярты йыл буйы күрмәгән урман-таузар уратып алған тыуған яғымдың үзенә тартыуы шундай көслә, хатта көнә буйына кайта торған озон юлда арығанлығым да һизелмәнә. Ауылға килеп ингәс, күңелгә, бала сактан яқын булған үз яғымдың саф һауаһы аша, һиндәйзәр йылы хистәр килеп инә. Күктә бер бөртөк болот әсәрә лә күрәнмәй, байыуға табан барған қояш түктауһыз йылы һурзарын һибә. Шул вақыт изелдә һыу инеп йөрөгән күмәк балаларзы күрәм. Әсәлектә сыҙамайынса сумкамды яр буйына куйып һыу инергә төштәм. Озақ қына һыу ингәндән һуң, күршә малайзы осратып уның менән һөйләшә-һөйләшә өйгә кайттык. Ата-әсәйемдәр шатланып қаршы алдылар. Күмәкләп ултырып сәй әстек. Атайым тиззән бесән башланасағы тураһында һөйләгәндән һуң, йылмайып миңә қарап, “Қыштың қыш буйы қалала ял итеп кайттың бесәндә безгә үзәң генә әшләп бирерһең индә, без ял итербез” — тип шаярта. Дүрт көн буйы ауылдаштар менән күрешеп, ял итеп яттым. Бишенсә көндә иртәнсәк атайым уятып бесәнгә алып китте. Бесән үзә ауыр әш булһа ла, ялқытмай ине. Қоштар һайрауына күмәлгән урман ситендә генә бесән әшләйбез. Атайым трактор менән сапқан бесәндетейәп ауылға ташыйбыз. Әшә озақ булмаһа ла, атайым ашарға алып йөрәй. “Урманда сәй тәмлә була ул, һин қалала ятакта бындай сәйзә әскәнәң юқтыр әлә”, — тип йылмая. Бына шулай күңеллә генә

йөрәп бесән әшләп каникулымдың бер айы һизелмәй зә үтеп китте. Каникулымдың һуңғы айы ауылдағы вак әштәр менән, ял итеү менән үтеп китте. Тыуған яғым менән хушлашыуы ауыр булһа ла, тағы ярты йылға Туймазыға уқырға киттем.

Моратшин Ф. 42-сә төркәм

Йәйге хәтирәләр

Йәй һәр баланың, йәштәрзәң көтәп алған мизгелә. Ни өсөндәр йәйгелек булған вақиғалар күңелдә озақ һаклана. Айлы төндә урамда йөрөгәндә күңелдә һиндәйзәр аңлайышһыз хистәр солғап ала. Ләкин һинәләр ошо қисерештәрзә қағыз биттәрәнә күсереп кенә булмай. Был хистәр тәүгә қар яуғансы йөрәктә һакланһа-

һаклана, әммә тышқа бәрәп сыкмай. Бындай қисерештәр урманға еләк-емеш йыйғанда ла, йылғала һыу қергәндә лә, ауылыбыздың бейәк тауына менәп бөтә гәләмдә күзәткәндә лә йөрәктәрзә сәметәп-сәметәп ала, күңелдәрзә руһландырып, дөрт уятып ебәрә... Каникулымды фәһемлә итеп үткәрәргә тырыштым. Қызғанысқа қаршы, миңә бесәнгә йөрәргә тура қилмәнә. Әммә еләк-емешкә йөрәү бәхетә тейзә. 12 км алыслықта әсәйем, еңгәләр менән көртмәләгә йөрөнөк. Унда бик қызык булды. Еңгәләр менән шаяра-шаяра қайтқас, арығанлық та һизелмәй. Қайһы сакта беззәң менән оло инәйзәр зә барғыланы. Улардың һөйләгәндәрән ситтән генә тыңлап йөрәйәм дә үзәмсә фәкәр йөрәтәм, үзәмә фәһем алам. Инәйзәрзәң ауыр тормошон бөгөнгә менән сағыштырам, һығымталар сығарам. Шулай: қулым еләк йыя, ә башымда икенсә уйзар. Көртмәлә урманы бик зур. Мин башқаларзан айырылып ситтәрәк йөрәргә яратам. Берәү зә қамасауламай, хыялдарыңды, уйыңды бүлдәрмәй. Көртмәлә урманынан яланға сыкһам, бер бәләкәй балаға әйләнгем қилә, ә унан яландағы төрлө-төрлө сәскәләр араһында йүгерәп уйнарға... Бер үзәм булһам, биллаһи, шулай итер инем. Кешеләр булғас уңайһызландыра. Урмандан арып қайтқас, йүгерәп һыу буйына төшәп китәбез. Һыу инһәм бөтә арыузар қул менән һыпырып ташлағандай юк була. Шулай йәйге каникул һизелмәй зә қала индә.

Моратшина Л. 42-сә төркәм

Нимә ул мөхәббәт?

Мөхәббәттең иң кыска аңлатмаһы шундай: мөхәббәт — ул кабул итеү. Ул донъяны кабул итеү һәм аңлауҙың үзенә күрә бер ысулы. Мөхәббәт — ул һөйөү, яратыу. Мөхәббәт кешеләр күңеленә үтеп кереп, хатта туң йөрәктәргә лә эретерлек бөйөк көс ул. Был көс донъяға кеше менән бергә тыуған. Кеше йәшәһә, мөхәббәт тә йәшәйәсәк. Мөхәббәт язғы күкрәү булып килеп инергә мөмкин. Ул иҫертә, аҡылдан яззыра, һалкын корал менән йөрөгәнә казай. Саф мөхәббәт тормошка төстәр, хистәргә бай яңы эстәлек бирә. Ғашиктарҙы бөйөк эштәргә этәрә, яңғызлыктан коткара, күңел яраларын дауалай һәм алмашка бер ни ҙә талап итмәй. Әйе, без төрлөбөҙ төрлөсә яратабыҙ. Мөхәббәтте төрлөсә аңлайбыҙ. Әммә һәммәбеҙҙең яратаһыбыҙ һәм яратылаһыбыҙ килә. Был — беҙҙең уртаҡлыҡ. Глобаль йылыныу боззарҙы иретә ала, бөтә ер шарында климат үзгәрергә мөмкин. Әммә кеше тигән бөйөк зат өсөн “Мин һине яратам” тигәнде ишетеп үҙең дә бигерәк тәҫирерәк башка күренеш юк. Был — ер тигән планетала иң зур мөғжизә. Мөхәббәт тере йән һымаҡ, йәғни тыуа ла, үлә лә ала. Мөхәббәт һынауҙары һөйөү килтергән шатлыҡ һәм ғәзаптар, ярата белгәндәрҙең бәхетле һәм аяныс язмыштары уйландырыр, моңландырыр. Үкенесле булмаһын. Ғүмерҙәр мөхәббәт хисен татымай үтмәһен. Яратығыҙ һәм яратылығыҙ!

Мостафина Ю. 42-се төркөм

Ауылда йәйге иртә

Их, бигерәк йәмле шул башҡорт ауылдарында йәйге иртә. Татлы йоконан уянып торһан, күңелдәргә йылы тула, матурлыҡка һокланып, тәбиғәттең иҫ киткес тауыштарына тыңлап туя алмайһың. Йылы, хуш еҫле йәйге иртәлә ишек алдына сыкһан, колаҡка ниндәй генә тауыштар ишетелмәй. Кояш калкыу менән, йәм-йәшел ағастарҙа коштарҙың тауыштары колаҡка сағыла: сут-сут, фю-фю, фит-фит-фит. Оҙаҡ кына коштарҙың йырлауын тыңлап торһан, был канатлы дуҫтарыбыҙ кояш сығыуына шатланып йырлаған һымаҡ. Коштарҙың тауыштарын иртәнге таң менән тороп тыңлау күңелдә булған уйҙарҙы оноттора, шатлыҡ тыуҙыра. Ем-ем итеп иртәнге кояш йылмая. Ағас япрактарында иртәнге нурҙар һикергеләп уйнай. Ер өҫтөндә шундай матурлыҡ: йәм-йәшел үләндәр кояшҡа үреләләр, улар хуш еҫле сәскә атҡандар, ошо үләндәр араһында ысыҡ тамсылары ялт-йолт итеп күзгә күренәләр. Тәбиғәттең был матурлыҡтарына һокланып туйғас, мин ауылыбыҙҙың яр буйына барып сылдыр-сылдыр шишмә сыңын тыңларға яратам. Шишмәнең көмөш сулпылар һымаҡ сылт-сылт итеп ағыуын тыңлағанда йөрөгөмдә тук-тук итә. Шишмәнән саҡ кына ситкә китһәң тәбиғәттең күренештөрөнә, тауыштарына йәнәң-тәнәң менән сумаһың. Аллы-гөллө сәскәләр араһында башың әйләнә башлай. Ошо сәскәләр өҫтөндә бал корттары, төрлө-төрлө күбәләктәр оһоп йөрөйҙәр. Уларҙы нығыраҡ тыңлаһан иҫ киткес матур тауыштар ишетелә: беҙҙә-беҙҙә, геүүү, жжжж..... Был тауыштар бөтәһе лә бергә кушылһа, колаҡка оркестр моңо һымаҡ моңдар ишетелә. Бер уйлаһан, ауыл ошо ваҡытта ниндәй тын, ә ысында был ваҡытта тәбиғәттең шул тиклем матур, һокланғыс тауыштарын ишәтергә була. Ауылдың йәйге иртәһенә һокланып, бейеккә-бейеккә йөзөп менеп, кояш нурҙарына сумып, тәрән уйға батыр ғүмеремдәге ваҡиғалар тураһында уйланаһы, шыркылдап көлөһө, күккә оһаһы килә.

Шәйхутдинова Ә. 42-се төркөм

Быйыл безҙең колледжға бик күп яңы студенттар килде. Уларҙың күбеһе I, II курс студенттары булһа, III курска килеүселәр ҙә бар. Ысын күңелдән уларҙы, студенттар булып китеүҙәре менән кайнар котлайбыҙ. Колледждың, ата-әсәләренен, уҡытыусыларҙың йөзөнә кызыллыҡ килтермәй, яҡшы билдәләргә генә тамалауҙарын теләп калабыҙ. Килеүҙәренә ө ай ғына үтһә лә, улар үзәренен һәләттәрен күрһәтеп өлгөрҙөләр инде. Шуларҙың береһе - 32-се төркөм студенты Зәйзуллин Алмаз. Ул безҙе матур, һокландырғыс йырлауы менән үзенә йәлеп итте. Һеҙҙе лә уның менән яқындан таныштырып китмәксебез. Ул үҙе хаҡында бына нимәләр һөйләй:

Мин Башкортостан Республикаһының хозур тәбиғәтле Шаран районы Дүрмән ауылында тыуып-үстем. Бала сағым ошо ауылда үтте. Бәләкәй сактан уҡ, үземдең тыуған ауылыма карата һөйөү хисе һакланым, уны ысын күңелдән һөйҙөм, яраттым. Буш ваҡыттарҙа төрлө китаптар, гәзит-журналдар уқырға яратам. Гәзит-журналдарҙа яңылыктарҙы уқырға ынтылам. Китаптарға килгәндә, мин бигерәк тә үзебезҙең башкорт шағирҙарының, яҙыусыларының әсәрҙәрен яратып, илһамланып уҡыйым. Уларҙан мин үземә көс-дәрт, кәрәкле мәғлүмәт алам. Шулай уҡ спорт уйындарын яратам. Бигерәк тә футболды, хоккейҙы яратып уйнайым. Мин уларҙы шулай уҡ телевизорҙан яратып карайым. Ошо спорт төрҙәренен ысын көйәрмәне.

Мин йырларға бик яратам. Сөнки йыр күңелде күтәрә, кешене алдағы эшләнәсәк эшенә илһамландыра, рухландыра. Сәләмәт тормош алып барам. Сөнки кешегә иң кәрәк нәмә ул — сәләмәтлек. Сәләмәт, таза булһаң һине бер ниндәй ҙә уйҙар борсомай. Әгәр һин донъяла матур итеп йәшәйем тиһәң, сәләмәт, таза тормош алып бар. Ғаиләлә мин бер бала. Әсәйем мине үзенен бар булған назын, һөйөүен биреп үстәрҙе.

Салмалы урта мәктәпкә уҡыған ваҡытта уҡ минең яраткан фәндәремдең береһе башкорт теле булды. Мин ошо фәнде ысын күңелдән яратып уҡыным. Уның буйынса төрлө район олимпиадаларына барҙым һәм призлы урындар ғына яуланым. Башкорт теле һәм әҙәбиәте дәрәсәһен уҡыткан уҡытыусым Минивәлиева Гөлсинә Шәрипйән кызына ысын күңелдән рәхмәт һүҙҙәрен әйтәһе килә. Сөнки ул миңә ошо телгә карата һөйөү, яратыу тәрбиәләне. Шуға күрә, мәктәптә уңышлы ғына тамамлағас, минең уйым башкорт теле һәм әҙәбиәте уҡытыусыһы булды. Ошонан һуң мин Туймазы педагогия колледжының башкорт төркөмөнә уқырға индем. Әлегә ваҡытта ошонда уҡып йөрөйөм. Алла бойорһа, минең алдағы максатым башкорт теле һәм әҙәбиәте уҡытыусыһы булыу, балаларға ғилем, аң-белем таратыу.

М.Акмуллаға бағышлап

Мифтахетдин Акмулланың
Яратам шиғырҙарын.
Эстәлегә аңлайышлы
Йөкмәткелә үзҙәре.

Әйҙәй ул белем иленең
Ишектәрен асырға.
өмөт менән бейек таузың
Үрҙәренә осорға.

Яҡшылыҡтың,
яманлыҡтың
Ни икәнән белергә.
Тыуған илдең,
тыуған телдең
Кәҙәрҙәрен белергә.

Муллаянова

Р.

